

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FRÖKEN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

GRUPPBILD FRÅN ADOLF FREDRIKS ARBETSFÖRENING, TAGEN VID FESTEN FÖR FRÖKEN JULIA STRANDBERG DEN 27 FEBRUARI. Den sittande raden från vänster: fröken Ekström, fru Sundström, öfverstinnan Stålhane, professorskan Lindstedt, direktis och ordf. i styrelsen, fröken Strandberg, fru Schwan, fru Dellvik, fru Dehlgren. Den stående raden från vänster: fru Höckendorff, professorskan Lundholm, fröken Lundberg, fru Piltz, fröken Kumlien, fru Nissvandt, fru Frisk, fru Stenmark, fru Favre, fröken Lindgren. A. Blomberg foto.

Stockholms arbetsföreningar.

ADOLF FREDRIKS ARBETSFÖRENING i Stockholm firade häromdagen med en enkel festlighet i fröken Cronius' hushållsskola en 25-årig nitisk medlem af sin krets, fröken Julia Strandberg. Vid detta tillfälle togs för Iduns räkning ofvanstående bild af ett antal af föreningens ledande och mest verksamma medlemmar, bland hvilka en i följande lilla uppsats ger en underhållande skildring af den vackra form af kvinnlig välgörenhet, som bär namnet Stockholms arbetsföreningar.

EFTER 1853, det år, under hvilket koleran härjade Stockholm, rådde den djupaste nöd i mångt fattigt hem, där familjeförsörjaren blifvit borttryckt af farsoten. För att i någon mån lindra nöden och hufvudsakligen i afsikt att skaffa arbetsförtjänst åt mödrar, som hade späda barn att vårda, samt åt sjukliga kvinnor, hvilkas krafter ej räckte till för gröfre sysslor, uppsteg hos några bättre lottade medsystrar den tanken att gifva sömnad och strumpstickning såsom lämplig sysselsättning åt de vid hemmen bundna. För sammanskjutna medel inköptes linneväf, hvarefter de arbetsökande själfva fingo afhämta redan tillklippta plagg hos de damer, hvilka förenat sig om att på

detta sätt utöfva välgörenhet. De fattiga kvinnornas arbete betalades sedan så rikligt som möjligt, och man tror sig veta, att de tillverkade linneplaggen, när så var af nöden, mången gång i form af gåfvor återsändes till de tillverkande. Någon kassa, tillkommen på annat sätt än genom enskild ofervillighet, stod ej till förfogande för dem, som satt sig ofvan nämnda mål före. Deras verk var emellertid bestämdt för tillväxt och utveckling. Huru detta så småningom skett under mera än ett halft århundrade, därom saknar man likväl närmare kännedom. Resultatet har emellertid blifvit, att s. k. arbetsföreningar bildats i nära nog alla vår hufvudstads församlingar. I Maria och Kungsholmen såges man först hafva börjat tillämpa det system, efter hvilket föreningarna numera arbeta.

Af dessa föreningar anordnas årligen två stora försäljningar i de lokaler, som upplåtits af de respektiva församlingarna, och i samma lokaler försiggår tillklipping året om, ett par af sommarmånaderna samt några dagar under julhelgen likväl undantagna. Dessa försäljningar röna numera stor uppmuntran af allmänheten, och det är otvifvelaktigt att föreningarnas verksamhet kommer att ytterligare utvidgas — kunskap om arten af denna verksamhet tyckes nämligen under årens lopp hafva blifvit vida spridd inom vår hufvudstad, så att nya köplystna stän-

digt öka den kärntrupp af fasta kunder, som aldrig underlåter att infinna sig vid de stora vår- och julförsäljningarna.

I föreningens samlingslokaler råder under flere af veckodagarna ett rörligt lif. De medverkandes saxar hvila ej — i oändlighet tillklippas därstädes linneplagg af de mest skilda slag. På direktisen hvilar ansvaret för att de tunga packorna af linne och bomullsväf sönderstyckas på det rätta sättet och så praktiskt, att ingenting förspilles. Hon måste följaktligen vara med öfverallt såsom ledarinna och rådgifverska. Hennes uppgift är således makt-påliggande och mången gång ansträngande, ty kunderna, hvilka hafva rättighet att infinna sig vissa dagar i veckan för att fylla de luckor, som uppstått bland förråden i linneskåp och byrålädor, vilja äfven gärna höra hennes mening angående de artiklar, som förevisas, och det är också hon, som fördelar arbetet bland föreningens fasta stab af arbeterskor i mån af deras skicklighet och arbetsförmåga. Kassörskan utbetalar arvoden samt inregistrerar beställningar, hvilka flitigt ingå och mottagas med tacksamhet, emedan därigenom beredes tillfälle till förtjänst åt ytterligare en eller annan obemedlad, som möjligen blifvit bortvisad. Att så ytterst sällan någon arbetsökande dock behöfver visas bort, beror äfven på den omständigheten att hufvudstadens stora sjukhus

och andra med dem i viss mån likställda inrättningar årligen uppmuntra föreningarna genom att hos dem låta förfärdiga linneartiklar af ett eller annat slag. Någon gång tillklippas tusentals exemplar af samma sak, såsom t. ex. när riksbanken nyligen i Adolf Fredriks arbetsförening beställde ej mindre än 5,000 penningpås af grof, grå linneväf. Då erfordras tålmod och uthållighet hos föreningsmedlemmarna. Arbetet är enformigt — en och annan sviker också fanan efter att endast hafva medverkat några få gånger, men hos de flesta väckes inom kort ett varmt intresse för det mål, mot hvilket föreningarna sträfvat, nämligen anskaffande af regelmässigt och väl lönad arbete åt i mer eller mindre grad obemedlade kvinnor, som äro i stort behöf af ett tillskott för att få veckans debet och kredit att någorlunda jämnt gå ihop.

I Adolf Fredriks arbetsförening har i dessa dagar en medlem kunnat med tillfredsställelse skåda tillbaka på 25-årig nitisk verksamhet. Före fröken Julia Strandberg har veterligen ingen under en så lång tidrymd offrat arbetskraft åt föreningen, hvars framåtskridande hon äfven främjat såsom flerårig styrelseledamot. Hennes ansikte, som vittnar om energi och viljekraft — likheten med hennes aflidne fader, skalden K. W. A. Strandberg, Talis Qualis, synes obestriddig — är numera välbekant för föreningens stamkunder vid de stora, årligen återkommande försäljningarna, där fröken Strandberg aldrig saknas, och där hon med van hand sorterar och prydligt ordnar de exponerade varorna. Föreningen har att tacka henne för godt och troget arbete.

HANNA LUNDHOLM.

GUSTAF ULLMAN:

ETT UNDER.

NÄR FÖRST din unga vilja, klar och ren, ur hafblå, djupa blicken mot mig lyste, som i en alltför tidig vårdags sken jag trött och bländad tvekade och ryste.

“Hvad skall du, muntra, milda solskenssjäl, af mig begära? Vill du dans och sånger?” Så hviskade mitt hjärta: — “då, farväl!” Jag minns det alltid, men i ljufilig ånger.

Du ville intet, du, för egen del; blott med din fackla lysa mig min bana, blott stämma mina strängar upp till spel. Men — hvem kan lifvets bästa gifvor ana?

Vi blefvo vänner, ljusal! Det var allt. Hvarandras tal och tystnad vi förstodo. När vägens solskensglöd, som hvarje vår, som vänner, ljusal, skildes vi i godo.

Din muntra, milda tro — hur än det går — jag kan ej svika den, trots bistra stunder. Din viljas solskensglöd, som hvarje vår, blef mig ett heligt, oförgätligt under.

Omkring Wennerbergstoden.

Ett upprop till svenska folket.

ATT TANKEN på att resa en minnesvård — helst en staty — af Gunnar Wennerberg i Uppsala mottagits med allmän entusiasm, därom vittnar tillfylles det upprop som i dag åtföljer tidningen Idun. Det är, som synes, undertecknad af trenne medlemmar af konungahuset, tvenne statsråd, riksmarskalken, riksantikvarien och riksheraldikern, första kammarens talmän, sju medlemmar af riksdagens första och fyra af riksdagens andra kammare, Svea rikes ärkebiskop, tvenne biskopar, fem landshöfdingar, sex medlemmar af Svenska akademien, Uppsala universitets rektor, preses i kungl. akademien för de fria konsterna, preses och vicepreses i kungl. musikaliska akademien, inspector och director musices i Uppsala, intendenten för nationalmuseum, tre borgmästare, ombud för Uppsala studentkår och dess allmänna sångförening, hufvudredaktören för tidn. Idun, i hvars spalter förslaget i fråga från början upptagits, samt till sist de bägge förslagsställarna.

Det är i sanning en ståtlig samling af representativa namn, som den ursprunglige initiativtagaren, hr Knut Nyblom, lyckats förena kring denna vädjan till det svenska folket — inalles 46 stycken utom förslagsställarnes egna!

Efter en start som denna bör man ju också kunna hoppas på en lysande framgång för den vackra tanken. Inom den närmaste framtiden komma teckningslistor att genom förslagsställarnes försorg spridas landet rundt till för saken intresserade, hvilka listor, åtföljda af det teknade beloppet, godhetsfullt torde återsändas före nästkommande 1 sept. under adress borgmästar G. Lindqvist, Mariefred. Borgmästar Lindqvist redovisar i officiella tidningar för de influtna medlen och öfversänder dem till studentkårens skattmästare, doktor Rolf Arpi i Uppsala, hvilken välvilligt åtagit sig att förvalta den samlade fonden. Äfven å tidningen Iduns byrå kommer en teckningslista att framläggas och åtaga vi oss med nöje att å densamma införa och redovisa personligen teknade eller pr post öfversända bidrag.

Hvad planens vidare realiserande beträffar är det förslagsställarnes mening att med snaraste söka åstadkomma ett verkställande utskott af för saken intresserade, hvilket utskott, så fort ett för ändamålet tillräckligt belopp blifvit teknadt, erhåller fullmakt att handla å inbjudarnes och gifvarnes vägnar för att så skyndsamt och konstnärligt som möjligt nå ett alla parter tillfredsställande, lyckligt resultat. Sammansättningen af detta verkställande utskott skall i sinom tid delgifvas Iduns läsekrets.

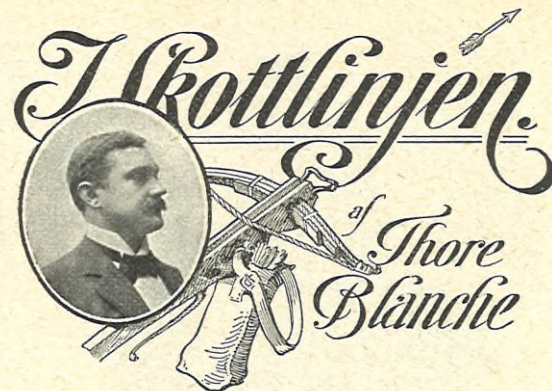
Iduns kära läsekrets!

Nu går lösen: “Hör oss Svea!” genom landet.

Uppsala studentkårs allmänna sångförening har redan lyssnat till kallelsen och anslagit hela behållningen af sin vårkonsert för ändamålet.

Det är, som man också från början hade väntat, ungdomen, det är studenterna, det är sångarne, som rycka upp i spetsen.

Låt oss alla följa dem, alla i glädje och enighet draga vårt strå till stacken för att snart se Gunnar Wennerberg stå upp i bronzen i sina sångers eget hem, i den minnesrika Fyrisstaden!

Nykterhetsfolket.

VÅRA NYKTERHETSVÄNNER göra verkligen allt hvad de kunna för att sätta vattnet i misskredit. Att det ej lyckas dem, är inte deras fel.

Jag älskar mjölk på morgonen och dricker gärna vatten till middagen. Jag tycker om te och föraktar inte kaffe, men jag skulle förakta mig själf, om jag inte då och då hade smak för ett glas godt vin eller en konjak till cigarren. Jag vet, att jag med denna bekännelse ådrager mig nykterhetsfolkets samlade ovilja. Jag är en s. k. måttlighetssupare och inte värd att lösa skoremmanne på första fyllbult. Suparen är nämligen i deras ögon mera sympatisk än den måttlige. Han tjänstgör som varnande exempel. Nykterhetsfolket älskar honom och vårdar honom ömt. Hvad gagn ha de af mig? Ingen. De måttlige äro de helnyktres farligaste motståndare och måste bekämpas.

Nykterhetsfolket är ett ytterst aktningvärdt folk, men då det genom öfverrumpling fick riksdagens andra kammare att uttala sig för absolut rusdrycksförbud och förbud mot all import af vin och spirituosa, hade det sett för djupt i vattenglasat. Ett sådant beslut är icke nyktert. Det är icke praktisk politik. Det är fanatism och vittnar om brist på omdöme och sans för lifvets realiteter. Vårt land vore att beklaga den dagen det råkade i händerna på slika svärmare.

Jag läste i en tidning, hur det skulle gå med religionen, om konfirmanden icke fick dricka vin. Läran kan ändras. Kyrkomötenas tid är ännu icke förbi. Han kan dricka lemonad i stället. Men hvad som icke kan ändras som en gammal rock är människans natur. Det må vara mindre vackert af människosläktet, men spirituosan hör tillsammans med de allra mest primitiva spåren af vår kultur. Dess historia räknas icke i århundraden, utan i årtusenden. Den är icke endast släkt med det mänskliga eländet, den är förknippad med de skönaste bladen af vår odling.

Har någon tänkt den tanken, hur vårt land skulle te sig under nykterhetsfolkets absolutism? Jag ryser inför den bild af spioneri, hyckleri, lönkrögeri, hemliga synder och ännu okända laster, som öppnar sig. De, som vände det landet ryggen, skulle knappast kunna klandras — och de skulle bli många!

Hvarför skulle nykterhetsfolket ha rätt och vi orätt? Det är bättre än drinkarne och därför bör det råda. Ja. Men är det bättre än vi? Är det mera begåfvadt, mera energiskt, starkare, handlingskraftigare, mera i besittning af de egenskaper, som göra ett folk till kultur-makt? Jag känner endast en egenskap, hvari det är oss öfverlägset. Det är i fanatism och hätskhet mot olika tänkande. Det är motsatsen till kultur.

Bekämpa rusdryckerna. Använd hårda medel, där icke kunskap och öfvertygelse räcka. Men låt oss först och främst vara ett klokt folk och i andra rummet nykterhetsfolk.

UTSIKT ÖFVER STOCKHOLM FRÅN KRONBERGSPARKEN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

Stockholmsbilder

af N. P. Ödman.

TILL DE kåserande "Stockholmsbilder af en nyinflyttad", som funnos publicerade i Idun för 1903 af den kände föreläsaren och underhållande skildraren af vårt lands natur och folk, lektor N. P. Ödman, fogas här en liten stockholmsk vinterbild, som räknar sitt ursprung från samma älskvärda penna.

En liten vinterbild från Kungsholmen.

DET VAR en dag i början af januari jag upptäckte den, då jag som nyinflyttad kungsholmsbo gjorde en liten orienterande promenad uppåt Kungsholmsgatan. Jag såg då, att den snötäckta kullen, som skyntade däruppe vid gatans ända, myllrade i alla riktningar af små svarta punkter, som togo sig ut ungefär som flugor på hvitt papper, och, när jag kom något närmare, fann jag, att flugorna voro barn som vimlade i alla backar, och man sade mig, att detta var Kronobergsparken.

Om denna park, Stockholms kanske yngsta, är för er obekant, liksom den förut var för mig, så kan jag nu upplysa om, att den är en af de mest pittoreska i hufvudstaden, bestående, som den är, af idel kullar och sänkor. Och nu under vintern är det dessa som spela hufvudrollen. De små spåda träden stå kala, grönskan är sin kos, men öfver de vackra, mjukt rundade kullarna breder sig ett täcke af hvitaste snö, genomkorsadt af kälkbackar. Ja, här är kälkbackarnas förlofvade land och kungsholmsbarnens vinterparadis. Det visste jag ej förut, men nu vet jag det. Så många kälkbackar och så många barn som här har jag aldrig sett tillsammans på en gång. Humlegården räcker inte till vid en jämförelse, isynnerhet hvad kälkbackarnas antal beträffar. Jag räknade till fullt 27, men jag tror de äro ännu fler, ty här är en verklig labyrint af kullar och dälдер, och från toppen af de förra utstråla kälkbackarna som radier åt alla håll — och företagsamma ungdomar upptaga nya hvarje dag.

När jag den där omnämnda första dagen styrde kosan mot den närmaste lilla backen och ville knoga uppför, möttes jag genast af höga rop: "se opp!", "se opp där!", så att jag måste skynda åt sidan, och den ena kälken efter den andra susade förbi mig. Alla barn-åldrar, mellan 2 och 12 år eller så omkring,

voro här representerade. Där komma två pojkar raskt efter hvarandra åkande på magen på sina kälkar, där kommer en flicka på 7 å 8 år med en liten treårig "tultra" i famnen, båda i röda lufvor och röda om kinden, där en pojke styrande en kälke med två småflickor på, och så, i kapp med kälkarna, en rad af större pojkar, på skridskor. "Se opp!", "Se opp!"

Denna första lilla backe var egentligen blott den nedersta biten af en större, som af vederbörande afdelats med ett stängsel på midten, för att hindra barnen från att med full fart åka ned på gatan. Men de trafikera nu båda bitarne hvar för sig, om ock den öfre med en viss försiktighet och ett kraftigt bromsande för att ej köra rakt mot stängslet.

Jag knogar nu försiktigt uppför denna tude-lade backe, och så befinner jag mig på en stor bred plåtå och ser mig här omkring. Däruppe till höger ligger en mindre kulle med en liten rund musikpaviljong, som jag redan från Kungsholmsgatan sett i fonden och funnit rätt små-pittoresk, och till vänster höjer sig själfva den stora kärnkullen i Kronoparken, den högsta af alla, med en af unga träd glest omgifven plåtå öfverst. Från båda dessa kullar utgå kälkbackar åt skilda håll, de väldigaste naturligtvis från den stora kullen. Och på hvar och en af alla dessa, större och mindre, vimlar det af barnskaror i alla färger, där särskildt den röda totemössan sticker af som vallmo i sädesåkern; och den ena kälken efter den andra, den ena skridskolöparen efter den andra kommer i svindlande fart utför, och ropet "se opp!" "se opp!" ljuder nästan bedöfvande från alla håll.

Att här vandra uppför i halkan och vimlet ända till toppen af den stora kullen är lättare sagdt än gjordt, men jag vågar försöket, ty jag vill så gärna komma upp på högsta plåtån för att få en överblick af det hela och kanske en vacker utsikt öfver Stockholm på köpet. Jag sträfvar alltså uppför den närmaste backen, försiktigt och så mycket som möjligt vid sidan — jag halkar visserligen tillbaka ett och annat steg ibland, men jag ger mig ej — och så kommer jag allt högre och högre upp, under det kälkarna hvina förbi mig och luften genljuder af höga rop. Aj! där välter en kälke med tre flickor på, och de små passagerarne rulla omkring i en hög, men de äro raskt på benen igen, under skratt och stoj, och se nu ut som hvita snögubbar. Men se bara på den där lilla minsta, omsorgsfullt ombonade raringen, hur söt hon är med sin lilla trubbnäsa, sina klara ögon och rosiga kinder och hela det lilla ansiktet strålande af förnöjelset! Kan man se något näpnare? Jag vore frestad att plocka henne upp i famnen,

och hur hon än sprattlade för att komma loss, inte släppa henne förr än jag fått kyssa den lilla förtjusande trubbnäsan eller den runda kinden, röd som ett julgransäpple. Jag skulle önska, att Jenny Nyström, Ottilia Adelborg, Elsa Beskow och Gerda Tirén och allt hvad de heta, dessa barnavärldens älskvärda tecknarrinnor, komme hit upp till Kronobergsparken och ställde sig och tittade på alla dessa ungar. Tänk hvilka kälkbacksbilder vi skulle få till nästa jul!

Emellertid fortsätter jag min vandring uppför och har äntligen nått högsta plåtån, går tvärs öfver den och tittar öfver till andra sidan och finner där nya kälkbackar och nya barnskaror, både på den stora kulle där jag befinner mig och på lägre kullar bredvid. Det är ett åkande och ett vimmel öfverallt. Men när jag så vänder mig åter om åt det håll, hvarifrån jag kommit, och riktar blicken rakt framåt, så öfverraskas jag af en så härlig syn, att jag för ett ögonblick glömmes de kälkbacksåkande barnen, ty här utbreder sig framför mig hela det vackra Stockholm i all sin prakt. Ack! det är ju lika vackert i sin hvita vinterskrud som i sin fagra sommardräkt. Jag ser i norr, öster och söder en af hvita snöfläckar bestänkt oändlighet af husrader, palats och kyrkor — ej en enda af den stora stadens tornspiror kan från denna höga plats gömma sig undan — och där borta vid synranden i öster skymtar i soldimman djurgårdslandet och Skansen med Bredablick och litet mera åt höger och ännu längre bort de vackra bergen och kullarna vid Saltsjön. Och i sydost framträda i en förtrollande, dämpad dager Katarina- och Mariahöjderna med sina pittoreska konturer, och mera rakt i söder ser jag hvita flikar af den tillfrusna Mälaren och hela sträckan af de södra bergen i deras fortsättning västerut. Och öfver hela denna vackra tafsa strålar en härlig vintersol; men skarpast kastar den sitt ljus på själfva förgrunden, på de närmaste husraderna rundt omkring där

Ludvig Traugott's Handgjorda Barnskodon

oupphugna i
passform
och
hållbarhet.

Försäljas i de flesta
finare Skoaffärer.

ner, och nästan bländande blir detta ljus här och där på Kronobergsparkens snö.

Det är en förtjusande tafla denna med Kronobergsparken och de kalkbacksåkande glada barnen i förgrunden, — och med hela det stora Stockholm till bakgrund. Och hur öppen är icke himmelen här uppe, och hur ren är icke luften och det icke blott den naturliga, utan äfven den sociala luften här i barnens glada republik. Här ser jag icke ett enda mulet eller missnöjdt ansikte, idel glädje, riktig hjärteglädje. O! hvilken hvila för sinnet, midt i vår oroliga, jäsande, stormuppfyllda tid, och hur jag njöt af denna hvila, om också blott för några flyende ögonblick. Jag glömde hela världen, det sköna oroliga Stockholm inräknadt. Jag lefde mig in i barnens värld, i barnens glädje och njöt med dem. Jag följde dem i svindlande fart utför backarna, jag gjorde kullerbyttor med dem, jag ropade "se opp", se opp!" — allt under det jag stod alldeles stilla och tyst däruppe på toppen af kullen. Och i det närmaste ensam stod jag också bland alla dessa lekande barn. Ja, jag tror sannerligen att det i detta ögonblick icke fanns en enda människa i hela Kronobergsparken som var mer än 12 eller 13 år — mer än jag och den där gamla frun jag såg nyss åka utför med sin lilla flicka. Annars idel barn — och, man må skratta åt mig eller icke, men jag fann i denna omgivning något så ljufvigt och rogifvande, att jag hade svårt att slita mig från den.

Ändtligen anträdde jag dock återvandringen eller rättare återhalkningen utför, tills jag stod på Kungsholmsgatan igen, men jag föresatte mig att komma snart igen — och jag har kommit ofta. — Men om någon nu, möjligen lockad af min beskrifning, skyndar dit upp, så vill jag påminna om, att nu äro julferierna för länge sedan förbi och terminen börjad, så att det är mycket möjligt, att barnskaran glesnat betydligt.

"Vackert i par".

LÅTOM OSS ej handskas alltför hårdhänt med de stackars männen, då vi gå att angripa dem från vår befästade borg Idun. Det släkte, som är, får man väl godtaga sådant det är, men ägna sina omsorger och sin uppfostran åt det släkte, som växer.

Ja, just deras uppfostran gäller det, ty de hafva redan i barndomen fått en så förvärd uppfostran, att vi kanske ej blott böra kasta spjutet framåt mot dem, utan äfven rikta det mot oss själfva och spörja: Hvad har du, moder, för skuld till, att dessa skapelsens herrar blifvit slafvar under två så mäktiga tyranner som själfviskhet och — feighet?

Se bara på *gossen* i hemmet. Det är den enväldige och allom bjudande suveräne, som tystar munnen på själfva pappa, om han skulle våga tala om en sak för en vän och "gossen" ej skulle ha alla detaljer klara, utan inlägger *sin* mening i saken, efter *sin* osvikligt riktiga uppfattning med ett: Nej, pappa, så var det inte, utan nu skall jag berätta.

Mamma har naturligtvis ingen talan, då gossen håller sällskap, men hon finner sig, tyst och tålig, däri.

Där, du moder, måttas det första hugget mot dig. Hvarför tiger du för gossen? Har du honom så illa uppfostrad, att du fruktar för en "scen" inför den främmande, om du, med kärleksfullt allvar, bjuder honom att tiga, eller fruktar du redan den lille tyrannen så, att du ej vågar förvisa honom till barnkammaren?

När han sedan sätter sig gränslösa på armstödet af din finaste salongsstol och "sporrar" det ömtåliga damastöfverdraget med sina våta kängor, som han naturligtvis ej förmått sig till att taga af för blott en uppmaning, då han "ju kom hem från kalkåknungen precis på samma gång som tanten", så huggnas hans öron med beskrifningar om hvad han sagt och gjort, ofta af fula streck; och hvad han *icke* sagt och gjort af det man velat ha honom att göra. Han finner sig vara *medelpunkten*. kring hvilken alla tankar och intressen röra sig. Han hör hur mamma leende beklagar sig öfver honom, som nu är i "den bråkiga åldern", och hur tanten leende ursäktar honom, under det hon inom sig tänker: "Om du vore min pojke!"

Skulle händelsevis den (teoretiskt) *bestämda liggvidden* infalla, medan gossen som bäst håller på att kasta boll med, eller göra "trekantig hatt" af din handmålad hvita sidensoffkudde, skall det en mängd chokoladmutor till och en stor alprutning på "tvätten", och slutligen får mamma bekväma sig till att själf gå med och lägga honom, under det hon tager på sig en underdånig min och säger godnatt till tanten i gossens ställe, ty nu är han så sömnig, att man ej kan bråka med honom.

Hur skall gossen under sådana förhållanden kunna lära sig att med aktning och kärlek betrakta kvinnan? Här, kvinnor, måste uppfostran till. Varen ärliga mot den stackars gossen, så att han lär sig att se sina oarter som fel och — fostren honom till en *karaklär*.

Då det gäller efterträtt, leksaker, nöjen o. d. skall gossen ha först och mest och bäst, antingen därför att han är störst, eller minst, eller om han ej är något af delarne, så därför att han är *gossen*.

Så fostras själfviskheten och hustyrannen. Man har begränsade tillgångar, så att det kräfvat af hustrun och dottern att "utan att tröttna" hålla huset i ordning, helst förtjäna något själfva, och spara på allt utom krafter och älskvardhet för mannen och brodern, som ej spara på något annat än sig själfva. Hvarför kan ej brodern bädda upp sin säng lika väl som system, mannen sin, lika väl som hustrun? Hvarför kunna ej männen putsa alla husets skodon, då kvinnorna diska all husets disk? Hvarför kunna ej männen bära upp allt bränsle och "spinka" veden, då kvinnorna elda och laga maten? Hvarför kunna ej männen piska mattor och sängkläder, då kvinnorna städa, skura och damma? Hvarför kunna ej männen hämta hem mjölken, tidningen och fotogenen, då kvinnorna göra alla de ansvarsfulla uppköpen för huset? Hvarför kunna ej männen draga vridmaskinen och hänga upp tvätten på vinden, då kvinnorna tvättat den? Hvarför kunna ej männen draga mangeln, då kvinnorna laga och stryka in tvätten?

Dessa "husliga" sysslor behöfde ej taga bort någon annan tid för mannen än den han eljes vegeterar bort.

Nej, där komma vi till den andra tyrannen, under hvilken skapelsens herrar äro slafvar, till följd af en förvärd uppfostran — *feigheten*.

Hur skulle fjortonårs pojken ha mod att gå öfver gatan med en mjölkflaska? Tänk om kamraterna visste att sjuttonåringen borstade sin systers kängor? Hvad skulle grannarne säga, om de såg herrn i huset skaka mattor? Nej, för sådana hjältedater äro våra svenska män ej danade, eller kanske ännu ej *uppfostrade*.

Man kan älska sin hustru än så innerligt, men man kan lugnt röka sin cigarr och läsa sin tidning i rummet bredvid, där hon ligger och skurar golvet, utan en tanke på att detta skulle "vara något alls", men om hon skulle bedja mannen om hjälp med mattorna, skulle han tro att hon fått någon hjärnrubbing under arbetet.

Man kan älska sin syster än så innerligt, men man kan "med god smak" se henne släpa hem en torgkorg så tung, att hon sviktar under bördan. Skulle hon då ödmjukt bönfällande vädja till brodern: kan du ej taga mjölken med dig hem i kväll, då du ändå går dörren förbi — så skulle han bli i högsta grad — nåja, bli *förvärdad*. Hvarför? Brist i uppfostran. Om han talar om för mamma hvad systemen föreslagit honom, skulle mamma rent af bli *kränkt* af gossens vägnar och dottern få en mindre älskvärd tillsägelse att själf sköta sina plikter.

På manna kan man nog ha sina kraf, men på *sonen* som skall bli man...

Först när man och kvinna komma så långt i jämlikhet, att de inbördes bära hvarandras bördor — då behöfver ej hustrun bli utsliten och nervös, ej mannen "däst" och "ettrig", utan då lär han sig att bedöma och värdera hustruns tusen och en tröttande, själmördande småsysslor. Och den gången *han* behöfver en handräkning i sitt arbete, har hon både tid och lust att taga ett tag för honom också. I hvarje fall har hon då tid och intresse för honom, då han är hemma, och hemmet blir, hvad ett hem skall vara, platsen, där man framför hvarje annan känner: här är mig godt att vara.

Så går det till bland schweizare — och svenskarne ha ju ordet om sig att vara svaga för allt utländskt. Gode herrar och svenske män, varen svaga på denna punkten.

Dock skall jag vara den sista i att "skära alla män öfver ett bräde", ty jag är nog lycklig att ha en man, som både kunde och ville hjälpa, så länge våra tillgångar voro så begränsade, att vi ej kunde "leja" hjälp, och det är väl *endast* i dessa förhållanden, som mannen i hemmet behöfver anlitas för alla i huset förefallande göromål.

Vi gifte oss som pastorsfolk. Det obefordrade prästerskapets löneförhållanden ha så ofta påpekats, att jag ej anser det nödigt att anföra med *hur litet* man kan reda sig och ändå "lefva efter sitt stånd."

Lägenhet 4 rum, kök, tambur o. s. v. Dagsarbetet fördelades ungefär så här. Mannen bäddade upp, hustrun eldade, mannen bar in bränslet för dagen, hustrun städade, lagade frukosten, mannen gick på expeditionen, hustrun på torget. Sedan städades och lagades mat, och "hela huset" var fint och färdigt tills mannen kom hem. Middag. Mannen predikoarbete, hustrun disk, kaffe o. s. v. arbete. Lönen medgifver ej, att man låter göra eller köper färdigt, hvad som *kan* arbetas hemma.

En dag i veckan tvättdagen, två torgdagar, en stryktag, en mottagningsdag, en rengöringsdag, och så den härliga hvildagen, som Herren i sin nåd och vishet satt in i den jäktande tiden. Det svåraste var förmiddagsvisiterna. Hade man luten varm, eller krargarne stärkta, eller brödet på plåtarna, eller middagen att passa och så skulle "hålla salong" — — men sedan jag infört en bestämd mottagningsdag, var det endast ett nöje att få besök. Ty fastän vi bodde långt ute i staden, där hyrorna äro billigare, blef vårt lilla hem gärna uppsökt och besökt af många människor, af olika stånd, ålder och villkor; och vi voro så landtliga, att de som kommo, behöfde ej gå hungriga hem.

Nu äro vi prästfolk på landet och nu är det *mannen*, som fått de tusen och en bestyren på sin lott och det därmed följande privilegiet att vara trött, men äfven nu bära vi inbördes hvarandras bördor, så att om han är förhindrad att hålla en arbetsförening, får jag taga den själf, eller han ej hinner med alla husbesök, kan jag taga en del, men å andra sidan — då jungfrun är sjuk — återtar han, där det behöfs, sina husliga sysslor liksom förr.

Så, i små drag, ha vi framlevat 10 lyckliga år, men för att en sådan förening af inbördes hjälp skall kunna *bestå*, duger det naturligtvis ej, att man spänner sig för hvar sin ände af lasset, utan man får köra vackert "i par" och därtill behöfvas nog två drifkrafter: att älska hvarandra... och att vara kristna... men *då* går det också.

VERIS.

MELLIN'S FOOD

är en lättsmält kraftföda för såväl barn som äldre personer. — Mellin's Food ökar mjölkafsöndringen hos ammande mödrar.

”Lär gossen arbeta!”

FASTÅN UNDERTECKNAD inte haft olyckan att blifva förenad med en man, den där till sitt sinnelag är ettrig, sur, egoistisk m. m., tager jag mig dock friheten, att med några ord klargöra min ståndpunkt i denna ”brännande” fråga.

En tidskrift för mannen med uppgift att för honom åskådliggöra hans plikter gentemot hustru och hem! — Mäntro den man, som verkligen behöfde en sådan ”lärobok”, skulle glömma sig därhän, att han skänkte densamma någon uppmärksamhet, än mindre tillägna-de sig det lästa. Knappt nog!

”Det är svårt att lära gamla hundar sitta”. Detta gamla ordspråk förefaller något cyniskt använt i detta sammanhang, men gifver dock oss kvinnor-mödrar en tydlig vink om, när mannens uppfostran för hemmet bör taga sin början.

Låt mig framdraga ett litet exempel hämtadt ur verkligheten.

Det var en gång en fattig, men till sin natur själfständig och praktisk moder. Från tidigt på morgonen till sena kvällen satt hon träget vid västolen, ty äfven hon ville i någon mån bidra till hemmets och barnens underhåll. — Barnen, en gosse och en flicka, fingo i allt hjälpa till med de i hemmet förekommande sysslorna, och tidigt fick gossen, så väl som flickan, hjälpa sig själf i allt. Där stod ej att finna skillnad på kvinnligt och manligt arbete, allt gjordes lika, så långt krafter och förmåga medgäfvos. — Gossen måste själf stoppa och skarfa sina strumpor, lappa där så behöfdes, sy i knappar o. s. v.

Slå dank kring gatorna passade alls inte, god motion fick han vid vedhuggning och vattenbärning. Där- emellan upptog skolarbetet en god del af dagen. Sålunda lärde han från sin tidigaste barndom att finna nöje och tillfredsställelse i arbetet. Kvinnliga sysslor och handarbeten lärde han sig likaledes hålla i aktning. Det var ju till stor del tack vare moderns sträfsamma arbete vid västolen, som det blifvit honom möjligt att erhålla en högre bildning och rikare kunskaper, än dem hemstadens skola kunde skänka.

Af den gossen blef det nog en riktig ”mamsell”, invänder måhända mången. — Nej, det blef det alls inte. Den forne, i stränghet och arbetsamhet uppfostrade, gossen är nu en medelålders man och en af de ifrigaste förkämparne för kroppsliga idrotter och hvad än bättre är: han är en god äkta man, som, så godt hans tid det tillåter, hjälper sin hustru med mycket i hemmet. Aldrig förlorar han humöret, om det ock skulle hända att allt ej är som det borde. Aldrig fördrar han något af sin hustru, ty i henne ser han sin kamrat, sitt andra ”jag”, och allt som är hans är äfven hennes. Något skillnad på mitt och ditt förefinnes ej. Hans aktning för kvinnan i allmänhet, ej blott för den egna hustrun, är stor och i henne ser han sin jämlike.

Hvad måne nu är orsaken till denna harmoniska själsutveckling? — Jo, den förståndiga uppfostran under barna- och ynglingåren. — Vi mödrar böra ej uppfostra enbart våra döttrar till utmärkta tålmodiga hustrur, nej, äfven våra söners uppfostran bör gå i sådan riktning, att de ej i framtiden öka dessa brummande, själfkära husfäders redan alltför stora antal.

Mitt råd är således: Lär gossen arbeta och själf hålla reda på sina tillhörigheter. Låt ej en annan utföra det, som mycket väl kan göras af honom själf. Och främst af allt: lär honom försaka och motarbeta kraftigt den af generationer nedärfda egoismen. Den kvinna, som en gång i framtiden har lyckan att bli den mannens kamrat lifvet igenom, hon skall i tacksamt minne bevara hans stränga, älskande moders lifsgärning.

”GIFT KVINNA.”

Vår frågoafdelning.

SOM VI REDAN tidigare i Idun framhållit, tillämpa vi numera ett delvis nytt system med afseende på vår afdelning för »Frågor och Svar», i det vi af de inkomna frågorna bereda plats endast åt dem, hvilkas besvarande anses vara af något allmänare intresse för läsekretsen. För att uppmuntra våra läsare att själfva flitigt besvara de framställda frågorna, utdelas för hvarje månad

ett pris på 10 kronor

för det bästa eller »piggaste» svaret. Se för öfrigt de närmare bestämmelser, som alltid inleda Frågo- och Svarafdelningen.

Yttersta domen.

Af E. Walter Hülphers.

DJUPT INNE i Värmlandsskogarne bor sedan länge den unge, talangfulle författare, hvars drag här blicka läsaren till mötes. Som en ny Love Almquist är han knuten med sina böjelser vid det obundna vildmarkslifvet, ty hans norrländska börd har kommit honom att hålla af stora vidder, skog och fjäll. Denna hans naturdyrkan präglar äfven hans hittills utgifna skönlitterära alstring, hvilken röjer en egenartad talang, som redan vunnit vackra segrar och med all sannolikhet snart skall vinna än flere och betydelsefullare.

OM NÅGON MINNS den tid, då Norrland brann . . .

Man gick i brunröd dimma, som luktade kråkbärsris och ene, där solen, röd som skalet af en apelsin, inte orkade igenom, och där himmelen flammade om nätterna i en vånda och en våda, som om alla vårdkasar brunnit och det ringt i kyrkklockorna och det hörts tramp af flyende fötter.

All gäck och skrock var släppt lös öfver landet, inte minst i Ådalen af Ångermanland. På ena sidan af Ångermanälven brann skogen i de dagarna sju gamla mil och på den andra tio gamla. På budkafle hade allt manfolk dragit upp till skogarna, och det var bara kvinnor och barn hemma. Marken var torr som krut, det stormade torrt västanväder och man kände sig otryggt ensam, då man såg grannens byggnader skynta genom röken som om de varit milslångt borta.

Det var värst om nätterna för de ensamma kvinnorna. Fast man var midt i sommaren, som annars är ljus som en mulen dag, men utan det mulnas nedtryckande känsla, blef det mörkt som under höstkvällar, men mörkret var rödt, det hjälpte inte att man drog för gardinerna, inne i stugorna böljade röda töcken, och småbarnen i vaggan började skrika klockan tolf, det hade man lagt märke till, och fortsatte ända fram mot dagningen, som dröjde, den också, lika länge som om det varit höst, och därute var det tyst. Fågellätena hade tystnat.

Det var en fasans tid, en väckelsens tid. Mellan stugorna började nya kaflar gå, värre än de som kallat männen med yxor till skogen. Det hette att Herren Jesus satt i höjden och lät branden gå öfver markerna att kalla människorna samman till domen. En hustru hade en natt hört hästramp och genom rutan sett ryttare spränga förbi. Och det var som i Uppenbarelseboken: ryttare på hästar, en på en hvit och en på en röd, och den var lik vallackaren i Sägmögropen, den värsta som traditionen i orten visste med ondskans gärningar genom alla tio Guds bud. Och en annan hade hört basunalåt i höjderna och änglasång, och en hade i drömmen sett sjuhornade tjurar, på hvilkas hornspetsar brunnit lågor som stjärnor och som dragit en gyllene vagn, hvari en hvitklädd, ljuflig man suttit, och det kunde inte ha varit någon annan än hvite Krist, som åkte upp till domen.

Så kom en dag; det var ursprungligen genom tidningarna, som sändt ut extra telegram, men man höll dem inte i hvar stuga, ansåg sig inte ha råd till det, utan barnen brukade springa öfver till grannens med det som en kommit öfver. Så nu också; det gick ett bud från stuga till stuga, som när männen skulle

Äkta Schweizer-Broderi.

Rekvirera prof och modeplanscher å våra halffärdiga, broderade, hvita, **tvätt-äkta battistklädningar** från kr. 23.50 till kr. 55.20 för hela klädningen.

Vi sända de utvalda klädningarna **tull- och portofritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern F 8 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

upp till sitt i skogen: ”Sundsvall brinner, staden står inte till att rädda!” Det var långt till Sundsvall. Brinner det där också . . . Bud kom. ”Umeå brinner!”

”Herre du Gud, du barmhärtige, hjälp de elända och arma!”

Det kom nytt bud:

”Nu brinner Lilla Edet!”

”Hvar?”

”I södra Sverige!”

”Där också!”

”De våga inte skicka sprutorna från Härnösand för att hjälpa i Sundsvall, Vårdkasberget brinner och vältrar rök och gnistor öfver staden, som lär ha fattat eld på flere ställen, fast man lyckats släcka . . .”

”Gud sig förbarme!”

Nytt bud:

”Sandö brinner! Brädgårdarne stå i lågor, fartygen, som ligga och lasta, ha fattat eld, verken ha skickat ångsprutor, men vinden är för stark.”

Stormilarne sopade röken framför sig i tjocknande tottar, men förmådde inte rensa mot skyn, solen blef allt rödare och otydligare, röken fränare och bönerna från de gamla i stugukamrarna allt hetare.

”Nu brinner Nyland!”

Rödviolotta tungor flämtade upp i det bruna, en dof eld, som ett ljud, hvilket ej gaf eko efter sig.

Det var då som de kommo ut på broarne i sina söndagskläder och ropade sina samvets- kval, små, hederliga samvetsqual ur sin härliga gamla hederlighet upp till Herren Jesus, att han skulle förlåta dem. Domen var öfver världen, världen brann, själarna brunno, själarna vändes på halster. Det var ett helvete af ångest och hetta, och många fingo kramp och syner och andra ropade på den lede.

”Telegrafan har brunnit, de kunna inte få bud till verken efter sprutor, tallarne kring banken flamma till då och då, men de ha en karl där med en slang, som gör hvad han kan, de hålla honom kall med pytsar.”

”Kommer elden hitåt tro?”

”Det brinner söderöfver, det brinner mot norr, det brinner åt alla håll.”

”Herre, förbarma dig i vår nöd!”

Och på broarne föllo många, gamla kvinnor och unga framstupa och började mumla böner, först sökande efter orden, som de glömt, men sedan allt säkrare, tills midnattsmässan mumlade fram efter flodens nipstränder som vatt- net bubblar en ljudlös natt för en människa, som har mara.

Och så bådo de till sin Gud, hvar och en för sitt. Och de flesta hade glömt sina små, som lågo och kvedo efter lif och modersmjölk i vaggorna. Och de flesta hade glömt sina fäder och män och söner, som rände för lifvet undan de flämtande flammorna i skogarne, hvilka hoppade från berg till berg, från ås till ås och ringade myrar, hvarur imman rök i moln,

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL.
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

och annan obrännbar mark lika fort nästan som skogsvildtet rymde öfver dem undan branddöden, dem hade de glömt!
 "Herre Jesus, förbarma dig!"

Hvaröfver?
 Öfver min gård, öfver min säng, öfver mitt fattiga, fattiga lif.

Då började det klämta helgsmålsringning från klockstapelns i Torsåkers kyrka, det var ett ljud, som smekte och bevekta, som eländets fattiga suckar, som slippa fram, som dom och nåd och ljud från stekpannor, som stöttes mot spiselhällen. Det ljudet förstodo de. Och vid den klangen glömde de sig själfva och sina jag för att minnas barnen i vaggan och männen i skogarne och bli allt med ett.

Och eldarne började slockna i brist på bränsle och genom hvad människovilja gjort, och någonstans uppe på Hammarsberget började en gök gala.

Då kom en gammal gumma, hon var åttio år och den äldsta som fanns i byn, ut på vägen med näsduk och psalmbok, som om hon skulle gått till

och flängde flikar öfver de lutande gärdsgårdsstörarna.

"Nu tackar Gud allt folk..."

Och det röda på himmelen blef allt mera brunt, och allt klarare och friskare trängde bondkvinnornas röster genom röken, där de stodo tätt packade, som fåren i en frusen hjord, med hvita dok och svart söndagsstass.

Och med ens kom ett barn springande på den ena korsvägen:

"Nu komma de ner ur skogen! De ha släckt."

Och ett annat barn kom på den andra.

"Det är släckt! De komma ner ur skogen."

Och det kom barn på den tredje och den fjärde:

"Släckt, släckt!"

Då runno tårar och bröst flämtade, och på nytt steg sången:

"Nu tackar Gud allt folk!"

Och alla hade åter glömt sina jag, sina män, sina barn, de voro bara ett enda:

RICHARD WAGNERS TONDRAMA "RAGNARÖK" PÅ KUNGL. TEATERN. 1. SIGFRID (HR MENZINSKY). 2. GUDRUNA (FRU LINDBERG).

kyrkan. Och hon stannade vid en milstolpe, just där tvenne vägar bilda kors, och väntade.

Och ur alla stugor kommo kvinnor, unga och gamla, och somliga hade sina barn på armen, och alla hade hvita dukar på hufvudet och svart söndagsstass. Och alla samlades kring den gamla vid milstenen, där tvenne vägar bildade kors.

Och när de voro där så många som syntes komma, då steg den gamla upp på milstenen och tog upp ur psalmboken med röst, som darrade som hennes händer.

Och alla stämde in, ung och gammal, och det blef en stark kör:

"Nu tackar Gud allt folk..."

Och brandröken drog tät öfver fälten

3. SCEN UR FÖRSPELET: SIGFRID OCH BRYNHILDA VID VALKYRIAKLIPPAN.

4. BRYNHILDA (FRU LYKSETH-SCHJERVEN).

"Nu tackar Gud allt folk."

Och jordens hjärta och all världens hjärta slog lika lugnt och fridfullt smekande och obarmhärtigt kallt.

Och alla domedagseldar slocknade, och om några dagar hade röken blåst bort och solen sken åter ur blå kristaller.

En lysande kostymbal

gaf häromdagen Göteborgs Kungl. Segelsällskap å de solenna börslokalerna, hvarvid ej mindre än 21 kostymgrupper ur olika operor och operetter framställdes af unga och fagra medlemmar af Göteborgssocieteten. Vi bringa å nästa sida ett par bilder från den vackra festen.

5. GUNTHER (HR WALLGREN). 6. HAGEN (HR SVEDELIUS).
 N:R 1, 2, 4, 5, 6, A. BLOMBERG FOTO. N:R 3 S. WULF FOTO.

I KONSTFÖRENINGENS lokal ha prins Eugen och professor Björck nu aflösts af tre kvinnliga målari-
ninnor, som där öppnat en utställning. På vernissagedagen, en halftimme innan dörrarna

TRE MÅLARINNOR.

öppnades för allmänheten, öfverraskades de tre utställarinnorna af Iduns fotograf och en grupp togs, som visar de tre kamraterna samlade till rådplägning om någon detalj i det avslutade arbetet.

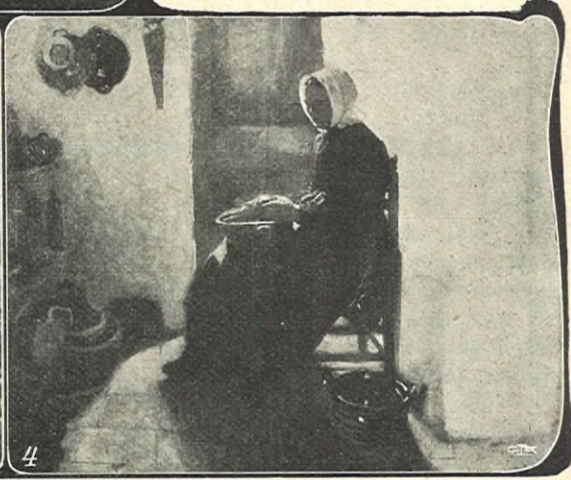
PORTRÄTT OCH GENRE —

se där hvad som dominerar på denna kvinnliga utställning. Det är endast fröken *Esther Kjerner*, som uteslutande ägnar sig åt landskapsmålnings svåra konst. Hon har väl ej aftvingat den någon af de stora segrarna, men där är en natursanning, en frihet från affektation i hennes mestadels små dukar, som tilltala åskådaren.

Fröken *Anna Nordgren*, en konstnärsveteran med grå lockar, hållning och sätt som en ung flicka och en för konsten brinnande ungdomlig själ, dokumenterar sig som porträttmålari-
nna i sitt förträffliga porträtt af en gammal dam och ett roligt uppfattadt gumhufvud. Utställningens clou är dock den inte-

riör från en stuga i Cornwall, som hon kallat *De unga*. Man märker här inflytande af de engelska målarnes färgteknik, liksom af deras sätt att idealisera typerna och att arrangera. Färgerna äro spröda och delikata och suggerera den stämning, som motivet fordrar.

Att döma af denna utställning ligger fröken *Eva Bagges* styrka i de små intimt hållna interiörerna. Förutom den holländska, som vi här afbildat, fäster man sig kanske mest vid en interiör af hvad som förmodligen är ett arbetsrum, där skenet från kvällslampan kämpar med vårnas skuggor. Konstnärinnan har här fångat något af stängvärlden-ute-stämningens tystnad och frid.

“TRE MÅLARINNOR“. DEN NYA SEPARATUTSTÄLLNINGEN I KONSTFÖRENINGENS LOKAL. 1. PÅ VERNISSAGEDAGEN. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRÖKNARNA ANNA NORDGREN, EVA BAGGE OCH ESTHER KJERNER 2. DE UNGA; OLJEMÅLNING AF ANNA NORDGREN. 3. KULEN HÖSTDAG; OLJEMÅLNING AF ESTHER KJERNER. 4. HOLLÄNSK INTERIÖR; OLJEMÅLNING AF EVA BAGGE. A. BLOMBERG FOTO.

Ett intermezzo.

TVÅ UNGA FLICKOR.

Den ena i grå promenaddräkt, en liten grå skinnbarett med violer, blond, yfvig frisyr, därunder ett litet näpet barnansikte.

Den andra i röd dräkt, en stor svart Rembrandthatt kring en svart Cleokamning och ett smalt ansikte i stil med hatten, själfullt blekt som af nio delar ättika och en del hjärtekval.

Det var hvad jag såg, när jag vid ljudet af röster och steg höjde blicken från Lotten Dahlgrens Ransäter.

Det var uppe i Centralbadets öfre hall, och jag satt och väntade på mitt bad. De två flickorna slogo sig också ner och sågo i sin tur på mig, funno mig vara okänd, ofarlig, möjligen också något landtlig och tacksam att chockera. Jag har åtminstone tänkt det efteråt, när jag erinrat mig konversationen.

— Har du träffat doktor Glas nyligen? frågade den ljusa.

— Doktor Glas? Nej. Jag är färdig med honom.

— Nå *det* var en nyhet, utbrast den ljusa med förrädisk glädje i rösten. — Hvem är det nu?

FRÅN GÖTEBORGS KUNGL. SEGELSÄLLSKAPS KOSTYMBAL. 1. GRUPP UR “MADAME SANS GÈNE“. 2. GRUPP UR “DOCKAN“. A. O. CLASON FOTO.

*Undertäcknad som jag
af Grannens Normalskola,
anser dessamma motstånd
alla ansevärk för en god
billig och dryg tvätt- och
bäddskola.*

*Jag borg Letholius
af ditt Högskole- och
"Polyfoni för barnet".*

— Dorian Gray, svarade den mörka, du vet notarien... (ett adligt namn). Vi älskar hvarandra sedan i går med sydländsk passion.

— Dorian Gray och passion? Verkligen? Förbaskadt söt är han, men ser alltid så kall ut, när jag möter honom.

— När du möter honom ja, sade den mörka drömmande. Men i går kväll... nej, det var ingenting... Säg, har du läst någon god bok nyligen?

— Hur är det med din fasters nervvärk?

— Och din mosters babys kikhosta!

Skratt och förstulna blickar på mig. Jag antog på trots en ointresserad min.

(— Konstig människa! Intet sinne för humor, men ta mig... om inte vi skall väcka henne.)

— Dorian Gray! Det är dålig smak af dig.

— Vacker!

— Dum!

— Kvick nog att vara förtjusande fräck och lätt sinnig, sade den mörka till sin älskades försvar.

— Nå, säger du det? Då har jag misskänt honom. Men så hänförande demonisk som doktor Glas är han i alla fall inte. Har du sett hans ögon ibland, och hans leende, i andra akten i den sista pjäsen du vet, det är bedårande lastbart... o, o...

— Hvarför tar du honom inte?

— Nej, sade den ljusa snusförnuftigt, *sådana män gifter man sig inte med, man bara roar sig med dem.*

Jag kunde icke längre, jag måste dra på munnen bakom den romantiska skildringen af Florios smäktande kärlek till Vinvela. Plötsligt fastnade jag vid ett årtal... det måste vara ett misstag, icke lumpna hundra år, nej, tusen skilja Fredrik Dahlgrens och Lotta Geijers och mamsell Malins dagar från denna februari 1907 — —

— Apropos giftermål, sade den ljusa, hur går det med lord Henry och dig?

— Jo, svarade Dorian Grays älskade, jag har sagt honom, att det första han friar får han ja, men att jag inte vill lägga den minsta hand vid hushållet, det är ett sådant jädrans göra, och att jag inte heller...

Skratt och hviskningar.

Men hviskningarna voro så högljudda, att jag blef betänkt på att fly af omtanke för min moral.

— Ja, mycken oskuld har du inte kvar, sade den ljusa och såg på vännen med sina klara barnaögon.

— Nej, svarade den mörka, sjäfulla och ryckte på axlarna, *men jag har så mycket mera arsenik i mina tapeter.*

Jag tog min bok och gick.

— För Guds skull ge mig ett bad — *genast!*
CAFOUR.

PEKKA HALONENS NYA TAFLA FÖR EN FOLKSKOLA I HÄLSINGFORS.

Bildande konst.

"Konstverk i skolan."

LIKHEIT med föreningen "Konsten i skolan", hvilken redan sedan ett antal år existerar i Sverige och på hvars verksamhet finnas så många vackra mentala prof, har nyligen i Finland, under namn "Konstverk till skolan", bildats en förening, hvars syftemål är skolornas konstnärliga dekorerings.

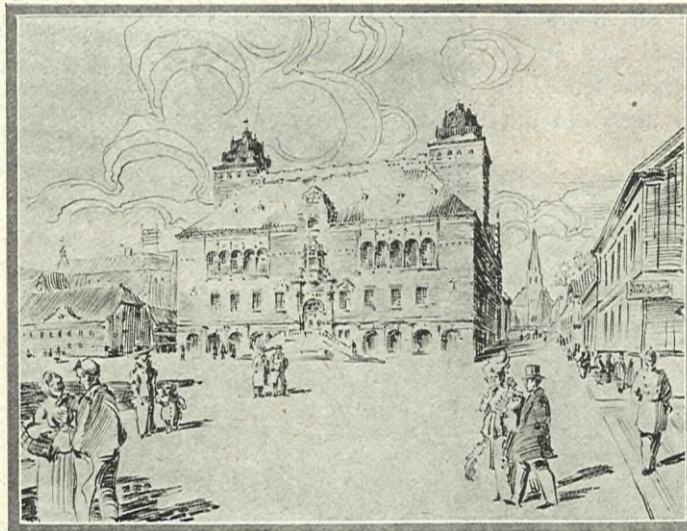
Föreningens afsikt är främst att så långt tillgångarna det medgifva till skolor anskaffa väggmålningar eller taflor afsedda för någon bestämd plats, därnäst spridandet af konstnärliga reproduktioner efter inhemska och utländska konstverk.

För några dagar sedan var af ett antal för saken intresserade damer i Hälsingfors en soaré jämte lotteri föranstaltad till förmån för föreningens verksamhet. Soarén, i hvars anordnande flere finska konstnärer tagit del, hade att bjuda på många intressanta nummer, bland andra en förr icke uppförd pastoral af Bellman.

Äfvenså hade lotteribestyrelsen haft nöjet mottaga ett stort antal konstverk afsedda till vinster, ett värtaligt bevis på det intresse, med hvilket företaget omfattats särskildt af konstnärerna.

Vid tillfället exponerades det första större arbete föreningen beställt, en tafla målad af artisten Pekka Halonen och afsedd för en folkskola i Hälsingfors.

Glad och solig i färgen och med en fläkt från det bländande öppna hafvet, kommer taflan säkert att väl fylla sin plats till glädje för många par barnaögon. Vi meddela i dagens nummer en afbildning af konstverket i fråga.

BORÅS NYA RÅDHUS FRÅN TORGET. PRISBELÖNT FÖRSLAG AF ARKITEKTERNA TENGBOM OCH TORULF.

Borås nya rådhus.

ETT VACKERT prof på vår nya svenska arkitektur är det af arkitekterna Ivar Tengbom och E. F. Torulf uppgjorda, med första pris belönade förslaget till rådhus i Borås' lifaktiga och framåtgående industrisambhälle. Den medföljande teckningen, som visar rådhusets fasad åt Stora torget, ger vid handen att det planerade rådhuset kommer att bli en imponant byggnad, en lycklig kombination af medeltida svensk och tysk rådhusstil å ena sidan och moderna synpunkter och kraf å den andra. Icke minst vid de inre anordningarna tyckas alla nutida anspråk på bekvämlighet, luft och sol vara väl tillgodosedda. Allt talar för att västgötastaden, när en gång rådhuset blir färdigt, får en arkitektonisk prydnad af rang.

"NORDISKA SPELEN I FALUN". FRÅN DAMERNAS SKIDKÖRNING.

I denna täfning deltog 12 unga Faludamer i nationaldräkter och priset tillföll efter lottdragning fröken Elsa Carlsson. Wiklund's atelier foto.

Syndabocken.

Berättelse af August Strindberg.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

MEN KARIN kände icke Röntgenstrålar, och därför fick Libotz tillfälle ge en lång historia, som afbröt udden på roligheten. Därpå kom talet på ädla stenar i anledning af en krånål, som Libotz bar i halsduken; och när han meddelade sin upptäckt att de billigaste stearne voro de vackraste, såsom granat, ametist, topas, under det smaragd och rubin sågo falska ut, så blef fästmon rädd att han var snål.

— Ja, men diamanter är dock de allra vackraste.

— De se ut som glasbitar, men är nog så vackra, det har du rätt i, fast de ä rysligt dyra.

Efter middagen kom ju kaffet, men det kom något annat också. Libotz var van att sofva middag, han kunde inte hjälpa det, och nu kämpade han en kamp för lifvet; en tyngd i hela kroppen drog honom ner mot jordens medelpunkt, och hans medvetande omtöcknades, föreställningar blandades som kort, bilder cyklade, hägringar döko upp, tid och rum förvandlades, och med klippande ögonlock talade han mörka ord, ur processer, mantalslängder, författningssamlingen; han kallade kyparen Askanius och titulerade Karin fröken, blandade ihop juveler och rökt lax. Karin skrattade först, och frågade om han druckit för mycket, men fästmannen svarade:

— Inte ha ja de; ja e bara lite sömning, luften söker, när man är ovan...

Och så kom det: han gäspade. Då reste sig flickan upp från bänken, Libotz vaknade som vid en örfil, ögonblicket var afgörande, då — en cykel ränner fram, och elegant, med en ryttares rörelse, sitter Tjärne af, hälsar med militärisk honnör, och blir mottagen med ett anskri som räddaren!

Nu blef det konversation; alla tre på en gång talade. Tjärne hade ätit middag; han föreslog genast kägler och punsch; det blef ett uppsving, alldeles otroligt. Och han konverserade Karin så att hon rodnade af munterhet, och Libotz gladdes oegennyttigt, då han såg hur hon roade sig. Lika osjälviskt applåderade han fiskalens bataljoner och kringskuren kung, njöt af sina nederlag, då de skaffade de andra glädje. De andra började göra narr af honom, och Karin stack åt alla de små svagheter han under dagens lopp lagt i dagen. Hon antydde äfven hur tråkigt de haft, uttryckte oförställd glädje öfver fiskalens ankomst, men ångrade sig ibland och strök då fästmannen på skägget med ett deltagande: Men han är så snäll, så.

Eftermiddagen gick som en dans, det kom folk och där blef musik.

Mot aftonen började dock fiskalen tyna, och när fästmannen märkte det, beslöt han en uppryckning i stor stil. De skulle åka till stan, supera på Stadskällarn, där Karin aldrig varit med sin fot. Så gick han att beställa åkdon, blef borta en stund, och när han kom tillbaka, fann han de båda kvarlämnade inbegripna i en halfslåg konversation, som genast afklippes, hvaraf han slöt att de talat om honom. Men han sade ingenting, fann det helt naturligt, och önskade tro att de bara talat väl om honom.

Droskan körde fram, Libotz satte sig upp först, upptagande baksitsen, och tvang därmed Tjärne att åka bredvid fästmon. Att det var opassande kunde han icke finna.

Vägen var lång, Libotz somnade, efter att ha bedt ursäkta, under det de andra skrattade åt honom; och han log själf i slummen åt sin lilla svaghet. Men när han vaknade, fann han Karin och Tjärne inbegripna i ett så lifligt

DEN NYA ARBETSSTUGAN VID VÄRTAN
BYGGNADENS YTTRE.

Värtans barnträdgård och arbetsstuga invigas.

MARSSOL GÖT ut sitt guld öfver Värtans bergknallar och furor, dess röda stugor och ljusgröna villor, när spårvagnar och droskor förde en skara inbjudna dit ut för att öfvervara invigningen af "Värtans barnträdgård och arbetsstuga". Solen sken in genom rutor, på blommorna i fönstren och de små människoblommorna, som voro samlade ute på gårdsplanen eller inne i de ljusa, stora salarna. Och väl kunde den tidiga vårsolen bestå sitt muntraste leende, det var ju barnen det gällde, stugornas barn, för hvilkas skull man byggt upp och ordnat denna Stockholms första verkliga barnträdgård för folket efter Fröbel-Pestalozzisystemet

Initiativet till densamma har, som Idun i en artikel i sitt första marsnummer för 1906 meddelat, tagits af föreståndarinnorna för Kindergarten vid Kommendörsgatan, fröknarna *Anna Eklund* och *Signe Åkermark*, och det är de, som ha största förtjänsten af att man nu kommit så långt, att invigningen kunnat förrättas.

En person, som förtjänar nämnas på tal om dem, som verkat för saken, är byggmästare *Alfred Johansson*, som af intresse för saken på egen risk byggt upp den präktiga lokal, som nu invigts till sitt vackra syfte.

Barnträdgården och arbetsstugan ha tillsammans omkring hundra elever, hvilka undervisas afgiftsfritt eller mot ytterst ringa afgift. Föreståndarinnor äro fröknarna *Anna Hartvigson* och *Agnes Stenberg*.

Medan de inbjudna samlades i kyrksalen till den högtidliga invigningen, som förrättades af professor von Schéele, togos de här reproducerade fotografierna af barnträdgården och de små plantor, som där skola vårdas och ansas.

INTERIÖR FRÅN ARBETSSTUGAN VID VÄRTAN.
A. BLOMBERG FOTO.

Köp Vänersborgs Balskor!
Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!
Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af Aktiebolaget **A. F. Carlssons Skofabrik, Vänersborg.**
Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i riket.

samtal af den halfhöga art, att han icke hörde deras ord.

Han var utanför spelet, försökte ingripa, men åsidosattes, tröttnade och drog sig inom sig själf.

Ibland kastade dock Karin något skämtsamt åt honom, som föreföll aktninglös. Och när hon slutligen snäste fram ett "tyst du", så rullade han in sig, blef absolut otillgänglig; och han glömde svara, när han nästa gång benådades med en likgiltig fråga, som icke begärde något svar.

Fiskalen, som icke kände ädelmod eller medlidande, blef ond på Libotz' trumpenhet, och för att göra processen kort afsköt han den dödade pilen:

— Du är väl inte svartsjuk heller, gubben min! (De hade nämligen blifvit bröder i kugelbanan.)

Det var nådestöten, som mottogs utan klagan, utan motstånd, och den slagne satt bara med hufvudet nedböjdt mot bröstet, som om han uttalat de sista orden här i lifvet: Det är fullkomnad.

När de åkte in i staden och kommo till apoteket, stannade Libotz droskan och med ett hastigt: jag skall bara hämta ett recept! försvann han in i portgången.

Både Karin och fiskalen pratade så lifligt, att de icke fästade sig vid Libotz' afstigning. Efter en stund funno de dock väntan lång, och fiskalen steg ur för att titta på rutan till apoteket, men när han icke såg någon Libotz, steg han in och frågade, men advokaten hade aldrig varit där. Då förstod han sammanhanget, och inseende strax att han själf måste rädda sig från den besvärliga och tråkiga rollen som tröstare, slank han som en orm genom portgången och försvann samma väg öfver apotekets gård som advokaten nyss tagit.

Fästmon satt kvar en stund, men så började hon ana oråd, gick in på apoteket och frågade, fick beskedet, störtade ut, och lämnande vagn och kusk sökte hon upp fästmannens bostad. Han var icke hemma.

Då återstod henne endast att gå till sig.

Följande morgon mottog Karin ett bref jämte sin ring. Brevet var icke bittert, tvärtom. Libotz påtog sig all skuld, beklagade att han blottställt hennes rykte; förklarade att han icke var den man hon skulle ha; hans tunga lynne, hans svåra arbete med allt mänskligt elände gjorde honom omöjlig som sällskapsmänniska; icke lycklig själf kunde han icke sprida glädje eller ljus öfver en annans lif. Och så vidare.

Karin grät, men insåg att detta var det bästa, och därmed återgick hon i sin tjänst hos Askanius, dit Libotz nu upphörde gå.

Äfven fiskalen uteblef en tid, ty i samma stund Libotz släppte taget, förlorade rofvet all retelse för honom; han hade bara velat känna sin omotståndlighet och njuta af den

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

